

HANS NIELSEN

Hans Nielsen flyttede fra Fredericia til Aarhus i 1968. Han blev arbejdsmand på Dokken og fik dér som cirka 23-årig i 1972 tilbudt en læreplads som metalarbejder. Han kom med i Faglig Ungdom fra 1973, og i perioden 1973-75 nåede han at være både kasserer og formand. Det blev til mange faglige aktioner; blandt andet rettet mod dårlige læresteder og underbetaling. Hans peger på, at aktionerne tit havde et humoristisk præg – det var vigtigt, at folk forstod den reelle vrede og ærgrelse bag protesterne, men også at aktionerne kaldte på smilet ... og sommetider det store grin.

Interviewer: Kim B. Nielsen, FU. Aarhus, den 13. november 1982

JA, HVIS VI LIGE STARTER MED AT FORTÆLLE, AT DU HAR VÆRET MED I FU SIDEN 30.5.73, HVOR DU BLEV VALGT SOM KASSERER, 26.11.73 HVOR DU BLEV VALGT SOM FORMAND OG SÅ GIK DU AF 28.11.74 SOM FORMAND. DET ER FACTS OMKRING DIG.

DET FØRSTE JEG GERNE VIL HØRE DET ER: NÅR DU TÆNKER TILBAGE PÅ DIN FØRSTE TID I FU, HVAD TÆNKER DU SÅ PÅ?

Ja, det var sgu den periode hvor der skete fantastisk meget i Lærlingebevægelsen. Det var blandt andet den periode, hvor lærlingebevægelsen blev opbygget lokalt og på landsplan. Og hvor vi for alvor befæstede det, jeg vil kalde den aktive linje i dansk fagbevægelse. Det var til

gengæld også den periode, hvor bruddet med den mere etablerede fagbevægelse kom; altså de droppede samarbejdet fra fagforbundenes side og bragte os ud i nogle ganske store vanskeligheder, som vi kæmper med den dag i dag.

DET JEG MERE TÆNKTE PÅ VAR: DA VI INTERVIEWEDE PER (KRISTENSEN), DA KØRTE VI MEGET STRAMT I FORHOLD TIL DE OPLYSNINGER, VI HAVDE KUNNET FINDE I PROTOKOLLER. VI SPURGTE MEGET OM DEN ORGANISATORISKE OPBYGNING, OG DET JEG SPEKULEREDE PÅ, DA JEG SPURGTE DIG HVAD DU TÆNKTE TILBAGE PÅ, DET ER, HVIS DU NU TÆNKER TILBAGE PÅ NOGLE AF DE TING, DER VAR SKÆGGE AT VÆRE MED TIL AT LAVÉ, HVAD FALDER DIG SÅ I HU; ALTSÅ NÅR DU TÆNKER TILBAGE PÅ AKTIVITETERNE, HVAD VAR DER SÅ KUL PÅ?

Ja, der var mange, man havde alle de der værtshusaktioner, men jeg husker nu en der var særlig skæg. Der var værtshusaktionerne, hvor vi prøvede at organisere personalet på værtshusene; dér var en masse underbetalt arbejde, men jeg husker nu også nogle andre, vi havde gang i. Vi havde de der, hvor vi gik ind i Salling. Dengang havde vi noget der hed Ungdommens Aktions Uge. Og jeg kan huske, at under protest lykkedes det os til sidst at få lov til at bygge et hus, hvor murerlærlingene, de byggede huset, og tømrerlærlingene lavede taget. Det var sådan et lille hundehus oppe på Clemens Bro, og vi lavede alle mulige andre ting. Og i løbet af den der uge, jeg kan ikke huske, jeg tror det var fredag, da sendte vi hele flokken ned i Salling og købte ind. Flemming Høj, som var snedker eller tømrerlærling, han var så en af dem, der kom hen til kassen med vognen fyldt med alt det lort, ikke. Han skulle så betale, og så siger han: Det kan jeg ikke, kun det halve af prisen, for jeg får kun halv løn. Kassedamen blev fuldstændig komplet forvirret og skrækslagen. Det der kan jeg ikke betale, gentog han, så dør jeg. Og så faldt han om og døde. Simpelt hen en stor opstandelse – og så bar vi ham ud.

Vi havde selvfølgelig en bære med til sørgeparaden ned gennem strøget. Når man så tænker på Flemming Høj; han var meget lang, et værre stankelben, ikke. Det klæde, vi havde lagt over ham, der stak benene ud. Selv da vi lagde ham ind i det der hundehus, så stak benene ud. Det skulle forstille at vi begravede ham. Vi holdt begravelsestale over ham. Men som han lå der med benene stikkende ud – det var urkomisk, den måde som det foregik på. Men det var sgu ting, som hele tiden havde det humoristiske i sig.

Og det tror jeg sådan set er vigtigt for enhver aktion, man laver. At man både forstår at lave en aktion, der indeholder den vrede, der er årsag til at man laver protest; men den skal sgu også være sådan, at almindelige mennesker de kan

forstå den og synes om den og tænker, det var sgu kvikt det de lavede der. Og den der, kan jeg huske, den syntes folk sgu var skæg.

UNGDOMMENS AKTIONSUGE; DET VAR NOGET, SOM VAR BESLUTTET PÅ LLO'S TREDIE KONGRES I MAJ '72. DER STÅR NOGET OM, AT DER VAR FOR MANGE AKTIVITETER OG DET VAR LIDT RODET??

Ja, vi havde det problem, at vi ikke kunne skaffe aktivister til alle de ting, vi ville lave. Det, der var idéen, var, at hver eneste lærlingeklub skulle aktionere og vise sit ansigt. Ungdommens Aktionsuge sluttede som regel af med, at vi gik i demonstration op til Rådhuspladsen. Og guderne skal vide, at vi ikke var så fandens mange. Vi var mellem 3-500, der stod oppe på Rådhuspladsen. Og det var jo ikke så voldsomt meget, man kunne måske sige, at det var en demonstration af afmagt. Men tiden var måske en anden, dengang kunne det bedre gå. Jeg vil i hvert fald fraråde, at man gjorde det i dag. Det er der ingen slag i.

I FORBINDELSE MED UNGDOMMENS AKTIONSUGE, SÅ UDKOM LÆRLINGERAPPORTEN DEN 18.11.72. DET GAV GENLYD I PRESSEN. STIFTEN SÅ SIG ENDDA NØDSAGET TIL AT GÅ TIL MODANGREB. DE LAVEDE EN AKTION POSITIV LÆRESTED. HVOR DE FORTÆLLER OM GODE STEDER OG TILFREDSE LÆRLINGE DET TYDER PÅ, AT DEN HAVDE EN VIS BETYDNING.

Ja, den havde for øvrigt udgangspunkt hos typograflærlingene her i byen. Det var sådan set dem, der lavede den. Idéen i den var, at man vidste hvad der foregik. Med rapporten fik man sat folks oplevelser i system, lavet en analyse af tingene. Det var bedre end at snakke om ens begrædeligheder; vi fik ligesom sat galskaben lidt i system.

I SAMARBEJDE MED STUDENTERNE?

Det var det første samarbejde, vi havde med studenterne. Det var en meget god ting. Lærlinge var ikke meget skrivende på den tid. Det var faktisk lidt af et problem – at få sat sådan nogle ting på skinner og ligesom at få dem begået i en bog. I dag udkommer der jo alle mulige ting. Så det er jo ikke så vanskeligt, at få den slags ting udgivet. Dengang var det lidt af en begivenhed. Det var noget, man virkelig snakkede om.

MODTRYK ROSER I SIT 10-ÅRS JUBILÆUMSSKRIFT LÆRLINGERAPPORTEN SOM EN AF DEM, DER SOLGTE GODT.

Ja, jeg er lige ved at sige, at det næsten er en af de første ting, de har lavet.

UNGDOMMENS AKTIONS UGE '73. DER ER DER NOGET, I KALDER BRÆNDEMÆRKNINGSAKTIONER. HUSKER DU DET? FOR EKSEMPEL SABROE?

Vi udnævnte nogle virksomheder til at være dårlige læresteder. Vi tog deres lærlingearbejde op til en vurdering og sagde, at her var et dårligt lærested. Og så demonstrerede vi udenfor.

Vi brændemærkede dem med Røde Wilfred.

Jeg kan da sige, at vi havde lidt problemer med det på Sabroe. Lærlingene dér blev meget fornærmede. Det viste sig, at det ikke var helt så ringe, sammenlignet med andre steder. Der var svagheder der, som der var alle andre steder. Man kunne brændemærke mange læresteder. Et af vores problemer her i provinsen er, at vi ikke har så mange store læresteder. Vi skulle finde et stort sted, hvor vi kunne lave sådan en brændemærkningsaktion. Sabroe var den største. Der var 35 lærlinge inden for smedefaget, og så faldt vi over dem. Erfaringerne, som vi drog næsten med det samme, var, at det var en udmærket ting, men det skal foretages i samarbejde med dem, der er derinde. Vi brændte næsten selv fingrene på det.

HVAD ER DIN EGEN BAGGRUND FOR AT KOMME I LÆRE, OG HVORFOR KOM DU DET?

Jeg flyttede fra Fredericia og herop i '68. Og kom ned på Dokken som arbejdsmand. Og det var et tilfælde, at jeg kom ind der. Det var fordi, jeg kendte nogle dernede. Jeg kom så til at synes om det klima, der var dernede. Jeg har aldrig nogensinde drømt om, at jeg skulle være metalarbejder. ALDRIG. Egentlig havde jeg ment, jeg skulle være arkitekt. Men jeg kom til at synes om den arbejdsplads. På et tidspunkt kom skibsværftsmesteren hen og sagde: Hør, du der, var det ikke noget med og komme i lære. Nej, nej det ved jeg sgu ikke rigtigt. Derefter var jeg forskellige andre steder, og så kom jeg tilbage. Det var blevet dårlige tider. Det var i '72, og han havde jo lovet mig en læreplads. Det var til fuld arbejdsmandsløn og hele lortet. Da jeg var udlært, gik jeg endda ned i løn, fordi jeg skulle på begynderløn for nyudlærte. Jeg havde tabt min anciennitet.

Men som sagt, da jeg kom tilbage, så gik jeg over og rykkede ham i ørerne. Og det er den eneste ros, jeg vil give sådan en bavian; at han holdt sit ord. Han sagde, nej vi uddanner ikke skibsbyggere mere, men du kan godt lide at skille og samle. Du kan blive maskinarbejder. På det tidspunkt tænkte jeg, nu kører toget, så jeg må jo hellere beslutte mig til det. Skibsbygger var det jeg helst ville

have været, fordi til sidst gik jeg simpelthen som skibsbygger. Af kollegerne blev jeg da tvunget over i Dansk Metal. Det syntes jeg var udmærket. De sagde, du går kraftedeme med en skærebrænder, du går og svejser, du laver det samme som os. Så skal du også være medlem af den samme fagforening.

Og et skibsværft er jo noget fantastisk. Altså den som har set et skib blive til, med smukke former og det hele. Der er noget pragtfuldt i det håndværk, som man laver. Det er jo et bådeværft dernede, der er facon på de stykker, der bruges. Ikke som på Lindø, hvor man laver lange lige sektioner. Det er smukt håndværk.

HVOR GAMMEL VAR DU, DA DU KOM I LÆRE?

22-23 år, men det var en fordel at blive lærling på den måde. Jeg kunne tillade mig nogle ting, som ingen af de andre kunne. At have den alder overfor en værkfører, betød at jeg kunne gå hen og læse teksten og sige, det der finder jeg mig altså ikke i. Det havde han en vis naturlig respekt for, jeg var jo noget ældre end dem, som "bare" var drenge eller knejter. Og det gjorde også, at jeg havde bedre chancer for at kunne fungere overfor mine lærekammerater. Jeg kunne bedre sige, det der går altså ikke an. Og de vidste, at når jeg stod i nærheden og hørte på, så var de nødt til at behandle dem lidt ordentligt. Det var nok det, der var et problem for værkførerne. Jeg kan huske det sted, hvor jeg startede, det var landafdelingen på Dokken, der havde vi en mærkelig værkfører der hed Ejner. Det var et meget mærkeligt sted. Inden jeg rejste derfra, havde jeg fødselsdag. Min drejebænk stod lige nedenfor hans værkførerbord, det stod på et par søjler ovenover, som jeg forresten selv havde været med til at rejse. Der var sådan nogle gardiner for, så man ikke skulle få svejselys i øjnene. Og den fødselsdag foregik jo altså med et par kasser bajere, og hele værkstedet var med henne og drikke dem. Det var det meste af dagen der gik. Hen på eftermiddagen ved to-halv tre-tiden, der blev det for meget for ham. Det hele stod jo stille. Han kom hen og rev gardinerne fra. Hvad fanden i helvede, brølede han. Åh hold nu kæft, Ejner, sagde jeg, hvodden er det du opfører dig. Kan du ikke se, jeg har fødselsdag her. Kan du ikke engang komme hen og ønske mig tillykke? Nej, ikke før de er gået allesammen, mumlede han. Så gik han og smækkede lidt med hælene. Så luskede folk efterhånden lidt derfra, men han kom da ind alligevel og fik en bajer, men han var også sådan en lidt speciel

værkfører. Men sådan var der så mange ting, som jeg kunne tillade mig, som andre ikke kunne.

Jeg kan huske, jeg havde jordens dumme svin som værkfører. Drejemester Nikolaisen – jeg vil kalde ham fascist. Simpelt hen, det var han. Det hævdes endda at han havde været nazist i Frederikshavn under krigen. Et rigtigt røvhul, simpelthen.

Selv han havde en helvedes respekt for mig. Jeg kan huske engang, at han ville fastholde mig på maskinværkstedet. Jeg sagde, jeg er maskinarbejder. Jeg vil fandeme også ud og gå på skibene og prøve at arbejde derude med maskinerne og så videre. Ja, det kunne der overhovedet ikke blive tale om. Det skulle han nok bestemme. Så forlod jeg værkstedet i et par timer, og da var de godt klar over, at jeg var gået over og var begyndt at sætte noget i gang blandt tillidsmændene. For så ville jeg køre sagen rent fagligt. Jeg kom tilbage efter at have været væk i et par timer. Det var ikke normalt nede på Dokkens maskinværksted. Så kom han luskende hen til mig og sagde: Ja, jeg troede jo, at du ville være håndværker. Men selvfølgelig kan du komme ud herfra.

Og det var ellers en af dem, som svendene de skælvde for.

Der var simpelt hen kun dem på værkstedet, der kunne leve med hans tyranni, ja, han var sgu aldrig et rart menneske. Han var mest vennesæl, når han havde en ordentlig skid på.

DER ER EN TING DER UNDRER MIG, NÅR JEG KIGGER DET HER IGENNEM. DET ER, AT SMEDELÆRLINGENE MELDER SIG UD I '71; DER ER EN, DER HEDDER LARS OLSEN, SOM ER FORMAND PÅ DET TIDSPUNKT. OG DE MELDER SIG FØRST IND IGEN I '73. MEN ALLEREDE INDEN DA ER DU BLEVET KASSERER I FAGLIG UNGDOM, FØR SMEDENE OG HK KOMMER IND IGEN.

Ja, det her drejer dig om det første anslag mod LLO og Faglig Ungdomsorganisationerne. Det var, at man forsøgte at melde nogen ud. Det var den reformistiske del af fagbevægelsen, der søgte at undertvinge det der var i grøde.

Man søgte nogle steder at få for eksempel smedelærlingene til at melde sig ud af LLO. Det lykkedes her i byen. Det var tragisk, og det betød at smedene var totalt isolerede i denne by.

Og det var faktisk et alvorligt anslag mod Faglig Ungdom. Uden smedene og HK Ungdom, så var der faktisk ikke meget tilbage som medlemsbasis. Som modtræk dannede man Faglig Ungdoms tværfaglige forening, FUTF. Man

åbnede derved op for, at man kunne blive enkeltmedlem af Faglig Ungdom gennem denne forening, Det var noget, der rejste et sandt raseri i nogle fagforeninger. Og jeg må nok sige, at i dag ville jeg betragte det lidt skeptisk, hvis man gik hen og lavede sådan en forening. Sådan er FUTF jo heller ikke i dag

Men den første FUTF, der blev lavet her i byen i '72, den blev lavet, fordi smedene meldte sig ud af Faglig Ungdom. Og alle de smede, som ville kunne være med. Vi formulerede det på den måde, at alle de lærlinge, der ønskede at arbejde for en aktiv linje i lærlingearbejdet, også skulle have mulighed for det i Faglig Ungdom. Det var af nød vi gjorde det. Vi havde nok ikke tænkt os så godt om. Vi åbnede jo nogle enorme angrebsflader for vore modstandere. Den greb de bare ikke, de fjolser. I dag ville jeg have udråbt det til et stykke gult fagforeningsarbejde. Ganske enkelt.

Da de udmeldte sig af LLO i '75 (Forbundene og LO), da sagde de, at der pludselig opstod en masse FUTF'er rundt omkring i landet. Men det var FUTF'er af en anden type. Det havde kun lidt med det at gøre, som vi lavede dengang. Det var organisationer af lærlinge, som ikke havde en lærlingeforening overhovedet. Jeg kan huske, da jeg blev kasserer i Faglig Ungdom: Det var noget

skrækkeligt noget. Det var Poul Jentsch fra murerne, som var det før mig. Det var underskrevet af revisorerne og vedtaget og så videre. Men jeg fik kun en cigaræske med en masse 25-ører og 10-ører. Her er regnskabet, det stemmer nok. Det fik jeg så med hjem. Jeg havde sgu aldrig haft en skid forstand på regnskaber. Et af mine største problemer det var, hvordan man får en balance til at fungere. Det var en gåde for mig i lang tid. Jeg spurgte så Poul Jentsch, hvordan det kan lade sig gøre. Ja, det kunne jeg heller ikke forstå, sagde han, men det kommer du også til at forstå en dag.

Men hvordan kunne kassen fungere både som indtægt på den ene side og som udgift på den anden. Det var mig ubegribeligt i lang tid, indtil det gik op for mig, at det at være kasserer var som om at man afleverede regnskabet og kassen til generalforsamlingen, og så var det en udgift, og når man modtog det igen, var det en indtægt.

Da jeg blev formand for Faglig Ungdom, var det i forbindelse med en radikal udvikling hos smedelærlingene. Hvor vi langsomt og systematisk fik snakket os ind på hinanden. Lars Olsen, som jo i lang tid sad i bestyrelsen hos smedelærlingene, han kørte det, jeg vil kalde en højresocialdemokratisk linje. Men vi tog aldrig den slags opgør, hvor vi sagde, du er et dumt røvhul, du er socialdemokrat. Vi tog diskussionerne, som de kom. Og det har sgu altid været min erfaring, at når man har taget diskussionerne omkring konkrete problemer, der har fornuften sgu altid sejret. Det gjorde den også dengang. Derfor vandt vi også dette løb. Og det blev den aktive linje, der sejrede hos smedelærlingene. Og jeg tror, at det nogenlunde var samtidig med, jeg blev formand for Faglig Ungdom.

Samtidig med var jeg sekretær hos smedene, og jeg ledede uddannelsesarbejdet. Det vil sige vores kursusvirksomhed. Jeg arrangerede alle kurserne. På de der kurser, det var sgu der slaget det stod om hvilken linje, der skulle sejre. Vi havde næsten altid indledere fra den aktive linje og fra den anden. Og så kom diskussionerne til at stå mellem dem. Det har sgu altid haft en god virkning. Det blev ikke bare et religiøst bønnemøde på den måde. På den anden side stod dem, som stod på den reformistiske fløj. Og det blev enten sådan, eller at det trådte helt ud til højre. Men det turde de sgu ikke i den situation. De bliver nødt til alligevel at komme lidt til fornuft. Og på den måde fik vi altid et godt diskussionsgrundlag. Og jeg tror sgu det var det, vi gik hen og vandt lærlingene på, og vi vandt dem på, at vi lavede aktiviteter. Det var sådan set Lars Vestergård, der meldte smedene ud af Faglig Ungdom. Han er nu Georg Poulsens personlige sekretær. Et rigtigt dumt røvhul. Og det var egentlig oprydning efter ham, at jeg kom til at skulle lave.

HUSKER DU SAGEN VEDRØRENDE JYTTE MARTINUSSEN?

Ja, det var vist hende på Fanø. Det var en vi kom i kontakt med via Faglig Ungdoms Rådgivningskontor. Denne sag blev grundlaget for det videre FUTF-arbejde.

I begyndelsen fægtede vi lidt i blinde, men efterhånden gik det op for os, at der var et enormt område af andre end dem, der var lærlinge, som også var udsat for en enorm undertrykkelse.

Det var mest piger, men også arbejdsdrengene. De gik under de mest horrible

forhold. På den anden side var det nogle gode sager at tage op for Faglig Ungdom. For det gjorde vores navn kendt.

Det bedste var, at vi vandt de fleste af dem. Også den første med Jytte Martinussen. Jeg mener, at hun fik 1500 kroner i efterbetaling

PÅ TAGSKÆGGET, DER FIK I EN SAG PÅ OVERENSKOMSTKRAV?

Ja, jeg husker at det foregik samtidig med, at vi hos smedelærlingene fik nogle nye lokaler. Sagen havde større betydning end som så. For den var faktisk forløber for et formandsinitiativ her i byen. Bent Emborg var formand for Faglig Ungdom dengang. Jeg husker den temmelig godt, fordi smedelærlingene havde jubilæum på det tidspunkt. De kom fra alle værkstederne med den ene kasse bajere efter den anden. De stod i stimer, kasserne med øl. Men i stedet for at det hele endte i bare druk, fortalte vi, at der manglede aktivister henne ved Tagskægget. Vi var blevet truet derhenne, så da smedelærlingene hørte det, sagde de, at det skulle fandme være løgn. De stillede op ved Tagskægget i deres læderjakker og spillede lidt med musklerne. Alt foregik selvfølgelig disciplineret, men det trak folk til. Gaden var fyldt med folk. Men ikke nok med at vi fik smedelærlingene med os, såvel Poul Erik Hougaard fra Metal Aarhus som formanden for snedker-tømrerne, Tage Nielsen, plus flere troppede op dernede. Det førte, så vidt jeg ved, til de første egentlige kontakter mellem de progressive fagforeningsformænd og tillidsmænd i byen. Politiet var der hele tiden, så det var med at undgå bataljer, selvom det var svært, da vi blev provokeret ofte. Men et forlig kom i hus.

Hele aktionen omkring Tagskægget varede næsten et år. Da Max og Tagskægget kom ned med nakken, var der åbent for nye overenskomster andre steder. Der var uordentlige forhold og underbetaling mange andre steder. Og her gik der ofte kun en dag eller to, før indehaveren var mør nok til at skrive overenskomst.

PERIODEN VAR OGSÅ PRÆGET AF KAMPEN IMOD HARTLING-REGERINGEN. HVORDAN GREB I DET AN HER I AARHUS?

Der var jo en voldsom bevægelse omkring formandsinitiativet i København. Det blev et forum for modstanden mod Hartling-regeringen, og det betød en vældig samling af modstanden. De landsdækkende konferencer spredte initiativet ud på landsplan. Som sagt skete den første samling af den progressive fagbevægelse i Aarhus i og med de aktiviteter, der fandt sted ved

Tagskægget. Men kontakterne blev bredere. Vi sad om natten op til en af de store aktioner og diskuterede, hvad der skulle gøres. Der kom den ene efter den anden af tillidsmænd. Der var socialdemokrater, der aldrig havde været med før. Det endte med enighed om, at nu skulle arbejdet nedlægges. Det var op til bededagsforliget. Fagforeningerne kunne ikke stå som organisatorer, fordi de kunne anklages for organisationsansvar. Derfor blev det Dokken, der opfordrede til arbejdsnedlæggelsen. Der var faktisk næsten en revolutionær stemning. Folk havde skaffet en masse lastbiler og varevogne og kørte rundt til fabrikker og byggepladser og smed løbesedler ud og opfordrede i megafon til at deltage i demonstrationen: Nedlæg arbejdet. Hartling-regeringen har besluttet og så videre ... (Det Hartling-regeringen lavede, lignede godt det der sker i dag: Et frontalt angreb på danske arbejdere.)

De nedlagde fandme arbejdet. På det tidspunkt gik jeg på Teknisk Skole. Klokken fem minutter over otte rakte jeg en finger i vejret: Jah øh, jeg går altså klokken halv ti. Nå? Ja, fordi jeg skal til demonstration oppe på Rådhuspladsen. Det har vi besluttet i nat.

Jeg skulle hente fanen i Faglig Ungdom, det var i Vestergade dengang. Det har været i foråret '74. Vi samlede næsten 10000 arbejdere – det var virkelig arbejdspladsernes folk. Det rygtedes via lokalradioen. De kom blandt andet i uniformerne ude fra Skandinavisk Tobakskompagni. Piger, der aldrig rigtig havde været i gang før.

HVORDAN VURDERER DU SAMLINGEN PÅ DET TIDSPUNKT MELLEM SOCIALDEMOKRATER OG ANDRE?

Der var et godt samarbejde dengang, blandt andet på baggrund af den fælles kamp mod indmeldelsen i EF. Der var et virkeligt godt samarbejde mellem de progressive socialdemokrater og de andre i fagbevægelsen, som ville en anden vej. Fællesorganisationens øverste ledelse snorksov, men blev dog senere nødt til at reagere.

Problemet i dag er de mange arbejdsløse. Folk har oplevet så meget, at de er blevet bange. Hvis der skal ske noget alvorligt, skal folk helst have en positiv erfaring fra en fælles oplevelse, der har givet resultater. EF-kampen var en sådan oplevelse. Der var bevægelse, og vi var mange. En bevægelse skal bygges op på gode erfaringer.

HVORDAN VAR I SOM LÆRLINGE MED I KAMPEN MOD EF?

Vi deltog i Folkebevægelsens kampagner, og vi lavede vores egne EF-aktioner. Vi lavede lærlinge-anti-EF-avis, om hvad EF ville betyde for lærlingene. Også LLO-Bladet bragte artikler om EF.

BOLIGARBEJDET: FAGLIG UNGDOM HAR I EN ÅRRÆKKE VÆRET MED I BOLIGFONDEN FOR UNGE UNDER UDDANNELSE. I '73 ÅBNEDES DER OP FOR ANDRE END UDDANNELSESSØGENDE?

Faglig Ungdom fastholdt, at fondens boliger skulle være for unge under uddannelse.

OVERENSKOMSTKAMPE: I MAJ '74 NÆVNER DU I DIN FORMANDSBERETNING TO-KRONERS KRAVET, OG AT I I '73 FIK MERE END 13 NYE OVERENSKOMSTER. VAR DET I FORBINDELSE MED DISSE, AT I HAVDE DE FØRSTE LÆRLINGESTREJKER I BYEN?

De første lærlingestrejker var i forbindelse med Hartling-regeringen. Lærlingene nedlagde arbejdet på AMC og Seest i Kaløgade. To-kroners kravet havde vi udstukket på en smedelærlingelandskonference i København i '73. Her i byen fremstillede vi skjorter med to-kroners kravet påmalet. Vi slog igennem her i byen med kravet, og lærlingene fik forhandlet løn. De fik ikke to kroner alle steder. Nogen fik en krone, andre halvanden og atter andre kun 50 øre – men det var sådan set ligegyldigt. Der kom forhandlinger i gang, hvilket der aldrig havde været før. Senere kom fagforeningerne med. Deres støtte var tit nødvendig, hvis vores krav skulle igennem. Der hvor svendene var med, gik det bedst. Men det krævede ofte et stort stykke overbevisningsarbejde at få svendene med. For dengang dé var unge og så videre, lød det. Men de fleste gange fik vi dem overbevist om rimeligheden i vores krav.

BRUDDET MED FÆLLESORGANISATIONEN KOM I 1975-76, MEN DER SKETE MEGET INDEN DA. JERES STØTTE VAR BLEVET FRATAGET JER INDEN DA. HVAD SKETE DER?

I og med at "de røde" overtog roret i Faglig Ungdom i begyndelsen af 70'erne, kappede FO fuldstændig forbindelsen til FU.

FO's repræsentant i FU, Bent Vogelius, glimrede altid ved sit fravær. Vi blev ved med at sende indkaldelser til ham, men han kom ikke. Det, der efterhånden forværrede situationen, var den økonomiske boykot af os. De smed os nemlig ikke ud, men de strøg de 2400 kroner, vi ellers havde fået i støtte. Boycotten var ikke effektiv.

Vi fik efterhånden kanaliseret penge fra fagforeningerne gennem lærlingeklubberne til FU, ligesom vi lagde nogle af de mere udgiftskrævende

aktiviteter ud i lærlingeklubberne. Det var et under, vi overlevede. Mange kammerater, og folk vi kendte fra fagforeningerne, undrede sig over, hvordan vi bar os ad. Men vi holdt fast ved, at det fanden djævlme skulle køre rundt. Vi sendte tiggerbreve rundt til fagforeningerne: Til smedene, gartnerne, husligt fagforening, syerskerne og så videre. Og vi fik penge, også fra fagforeninger uden et egentligt ungdomsarbejde. Der var ligesom tradition for, at hvis Faglig Ungdom bad om det, så skulle de sgu ha' en hundredlap.

HVAD ER DIT SYN PÅ DEN VIDERE UDVIKLING AF DANSK FAGBEVÆGELSE? HVORDAN KOMMER VI VIDERE.

Grundlaget herhjemme er, at vi har en enhedsfagbevægelse. Man er medlem af en fagforening, fordi man vil hævde ens faglige krav, og derfor er det ligegyldigt, hvilket politisk parti man stemmer på, eller hvilken bevægelse man arbejder i. Jeg ved godt, at et enkelt parti ligesom har troet, de havde eneret på fagbevægelsen, men vi må holde fast ved at grundlaget er enhed. Det drejer sig om at finde ud af hvad vi er modstandere af, og hvad det er vi går ind for. Nogle socialdemokrater i min fagforening mener, at man skal stemme på socialdemokrater, bare fordi de er socialdemokrater. Vi andre dyrker det, vi kalder den faglige enhed. Her har vi også socialdemokrater med. Hvis vi skal ha' fremgang i dansk fagbevægelse, kan det kun ske ved en samling af "alle gode kræfter". Socialdemokrater og andre der vil en anden vej. Vi ser eksempler på, at socialdemokrater prøver at isolere venstrefløjen – ligesom der er nogle på venstrefløjen, der vil samle sig for at kritisere socialdemokraterne, og ikke ønsker samarbejde med dem. Hvis man vil føre en sådan politik, varer det i hvert fald 100 år, før vi kan lave revolution. At det kan nytte at trække en anden vej, viser sig for eksempel i at arbejdspladserne stort set er enige om kravene til en ny politik. Det er disse ting, vi skal samles om, og ikke bruge alle vores kræfter på at strides om det, vi ikke kan blive enige om. Uenighederne må ikke splitte aktionsenheden.